

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і
науки, молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384
Форма № Н - 3.04

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Кафедра правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор _____
проф. Рогоза М.Є.
«____» _____ 2016 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни
«ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО»

для студентів спеціальності
081 «Право»
Інституту економіки, управління та інформаційних технологій

ПОЛТАВА 2016

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Природоресурсне право» для студентів спеціальності 081 «Право» на 2-й семестр 2016/2017 навчального року.

Укладач:

Купченя Л.І. – к.ю.н., доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри правознавства протокол № 8 від 24 березня 2016 р.
Зав. кафедри _____ проф. Г.В.Лаврик

СХВАЛЕНО

Голова науково-методичної групи з напряму підготовки / спеціальності протокол № 3 від 31 травня 2016 р.
_____ проф. Г.В.Лаврик

ПОГОДЖЕНО

Методист 1 категорії науково-навчального центру _____ В.М. Забара
« ___ » _____ 2016 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни	6
Розділ 2. Розподіл навчального часу з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану за фахом на навчальний рік	6
Розділ 3. Тематичний план навчальної дисципліни з розподілом навчального часу за видами занять	7
Розділ 4. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	9
Розділ 5. Самостійна робота студентів	22
Розділ 6. Методики активізації процесу навчання	29
Розділ 7. Система поточного та підсумкового контролю	31
Розділ 8. Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю	41
Розділ 9. Навчально-методичне забезпечення	46
Розділ 10. Перелік джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури	46
Розділ 11. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки навчального процесу	56

ВСТУП

У сучасному світі раціональне та ефективне використання природних ресурсів, а також їх охорона та відтворення відіграє стратегічне значення, оскільки людство використовує більше природних ресурсів, ніж природа може відновити, тому неналежна правова регламентація використання природних ресурсів загрожує існуванню людства загалом, розв'язання численних проблем у цій царині потребує консолідації зусиль усього світового співтовариства.

Вищевикладене свідчить про значимість формування ефективної державної екологічної політики та національної стратегії сталого розвитку екологічної сфери, реалізація її у власних інтересах держави та з урахуванням глобалізації світових процесів. Складовою частиною екологічної політики має бути еколого-правова освіта та еколого-правове виховання, що вкотре обумовлює важливість викладання навчальної дисципліни «Природоресурсне право».

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння найважливіших положень природоресурсного права України, формування правової свідомості та правової культури у цій сфері.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння основних понять природоресурсного права;
- формування уявлення про структуру природоресурсних правовідносин;
- з'ясування особливостей предмета природоресурсного права та методів правового регулювання;
- ознайомлення з найважливішими правовими джерелами природоресурсного права;
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Студенти повинні знати:

- визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання природоресурсних правовідносин;
- ідентифікуючі ознаки галузі природоресурсного права (предмет і метод правового регулювання, принципи та система галузі);
- основні принципи правового регулювання природо ресурсних відносин;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;

- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;
- назви, структуру та зміст найважливіших законодавчих актів України у сфері екології;
- види юридичної відповідальності за порушення норм природоресурсного законодавства, їх юридичну природу та відмінності;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави.

Студенти повинні вміти:

- характеризувати сутність природоресурсних відносин, їх ознаки, особливості правового регулювання;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів ;
- аналізувати і тлумачити чинне природоресурсне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку природоресурсного законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

Предметом навчальної дисципліни «Природоресурсне право» є врегульовані нормами вітчизняного законодавства екологічні відносини, які складаються в процесі здійснення їх учасниками своїх екологічних прав та юридичних обов'язків.

Місце навчальної дисципліни в навчальному процесі.

Програмою передбачено формування понятійного апарату з дисципліни на інтеграційній основі. Міждисциплінарні зв'язки визначаються комплексним характером навчальної дисципліни, що тісно пов'язана з низкою навчальних дисциплін (правознавство, теорія держави і права, екологічне, міжнародне, конституційне, цивільне, адміністративне, кримінальне право тощо), знання змісту яких є необхідним для розуміння та кращого засвоєння принципів і норм національної системи права. Окрім цього, набуття студентами знань з «Природоресурсного права» сприятиме якіснішому засвоєнню ними неюридичних дисциплін, передбачених навчальними планами, оскільки дає основу для розуміння правового механізму регулювання суспільних відносин.

Робоча навчальна програма складена відповідно до програми навчальної дисципліни «Природоресурсне право», затвердженій Вченою радою ПУЕТ 23.03.2016 р. (протокол № 3).

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Природоресурсне право»

Таблиця 1.1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Природоресурсне право» для студентів спеціальності 081 «Право»

Навчально-організаційна структура дисципліни	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3 кредити	Нормативна у відповідності до навчального плану Семестр: 10-ий
Кількість модулів: 2 змістові модулі	Форма теоретичної та практичної підготовки, год.: денна – теоретична підготовка – 48 год., із них: 18 год. – лекційні заняття, 30 год. – семінарські заняття;
Загальна кількість годин денна – 90 год.;	Самостійна позааудиторна робота, год.: денна – 42 год.,
Кількість годин на тиждень: денна – 2 год./тижд.	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (проекти), год.: денна –
	Вид контролю: денна – екзамен;

Розділ 2. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2.1. Розподіл годин з навчальної дисципліни за семестрами і за видами занять згідно робочого навчального плану спеціальності 081 «Право»

Семестр	Вид заняття					Індивідуально-консультативна робота	Самостійна робота студента	ІМК	Екзамен
	аудиторні			позааудиторні					
	лекційні	практичні	семінарські	лабораторні	разом				
Денна форма навчання									
VI	18	–	30	–	48	–	42	–	+

Розділ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО»

**Таблиця 3.1. Тематичний план навчальної дисципліни
«Природоресурсне право»**

для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право»

№ п/п	Назва модулів, тем дисципліни	Кількість годин за видами занять					
		разом	Аудиторні заняття			позааудиторна робота	
			лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота	індивідуально- консультатив а робота

1	2	3	4	5	6	7	8
Модуль I. Загальні положення природоресурсного права							
1.	Поняття природоресурсного права	8	2	2	-	4	-
2.	Джерела природоресурсного права	7	2	-	-	5	-
3.	Право власності на природні ресурси	8	2	2	-	4	-
4.	Право природокористування та його основні види	8	2	2	-	4	-
5.	Правове забезпечення управління у галузі природокористування	7		2	-	5	-
6.	Юридична відповідальність у галузі природокористування	7		2	-	5	-
	Разом	45	8	10	-	27	-
Модуль II. Правове регулювання використання природних ресурсів							
7.	Правове регулювання використання земельних ресурсів	5	2	2	-	1	-

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
8.	Правове регулювання використання надр	4		2	-	2	-
9.	Правовий режим використання вод	5	2	2	-	1	-
10.	Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	4		2		2	-
11.	Правове регулювання використання лісів	5	2	2	-	1	-
12.	Правовий режим використання рослинного світу	4		2	-	2	-
13.	Правові засади використання тваринного світу	5	2	2	-	1	-
14.	Правовий режим використання природно-заповідного фонду	5	2	2	-	1	-
15.	Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	4		2	-	2	-
16.	Правовий режим використання нематеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій	4		2	-	2	-
	Разом	45	10	20	-	15	-
	<i>Разом із навчальної дисципліни</i>	<i>90</i>	<i>18</i>	<i>30</i>	-	<i>42</i>	-

Розділ 4. ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Природоресурсне право»

Таблиця 4.1. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Природоресурсне право», яка викладається для студентів денної форми навчання спеціальності 081 «Право»

Назва модуля (розділу), теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного або лабораторного заняття	Обсяг годин	Навчально-методична література (порядковий номер за переліком)
---	-------------	---	-------------	--

1	2	3	4	5
Модуль І. Загальні положення природоресурсного права				
Лекція 1. Поняття природоресурсного права 1. Поняття природоресурсного права як комплексної галузі права. 2. Предмет природоресурсного права. 3. Методи правового регулювання природоресурсних відносин. 4. Принципи природоресурсного права України.	2	Семінарське заняття 1. Поняття природоресурсного права 1. Взаємодія суспільства й природи – об'єктивна передумова становлення природоресурсного права. 2. Розвиток природоресурсного права України як комплексної галузі права. 3. Природоресурсне право як навчальна дисципліна. 4. Поняття природоресурсного права як	2	1-57

1	2	3	4	5
5. Система природоресурсного права.		галузі права. 5. Місце природоресурсного права в системі права України та його співвідношення з екологічним та іншими галузями права.		
Лекція 2. Джерела природоресурсного права 1. Поняття, система та особливості джерел природоресурсного права. 2. Природоресурсне законодавство. 3. Кодифікація нормативно-правових актів з природокористування. 4. Міжнародно-правові норми у системі джерел природоресурсного права. 5. Конституція України як джерело природоресурсного права. 6. Поресурсове законодавство: поняття та система. 7. Актуальні питання розвитку природоресурсного законодавства України.	2		-	1-51

1	2	3	4	5
<p>Лекція 3. Право власності на природні ресурси</p> <p>1. Поняття права власності на природні ресурси.</p> <p>2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення.</p> <p>3. Зміст права власності на природні ресурси.</p> <p>4. Суб'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>5. Об'єкти права власності на природні ресурси.</p> <p>6. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси.</p> <p>7. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.</p>	2	<p>Семінарське заняття 2. Право власності на природні ресурси</p> <p>1. Поняття права власності на природні ресурси та його ознаки.</p> <p>2. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення.</p> <p>3. Конституційні засади права власності на природні ресурси.</p> <p>4. Право власності на природні об'єкти та ресурси у поресурсовому законодавстві.</p> <p>5. Загальна характеристика окремих об'єктів права власності на природні ресурси.</p> <p>6. Права та обов'язки власників природних ресурсів.</p>	2	52-56
<p>Лекція 4. Право природокористування та його основні види</p> <p>1. Поняття права природокористування.</p>	2	<p>Семінарське заняття 3. Право природокористування та його основні види</p> <p>1. Поняття природокористування та права природокористування.</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>2. Принципи природокористування. права</p> <p>3. Об'єкти природокористування. права</p> <p>4. Суб'єкти природокористування. права</p> <p>5. Права й обов'язки природокористувачів.</p> <p>6. Класифікація природокористування. видів</p>		<p>2. Основні види природокористування та їх законодавче закріплення.</p> <p>3. Загальне природокористування.</p> <p>4. Спеціальне природокористування.</p> <p>5. Особливості використання природних ресурсів на умовах оренди.</p> <p>6. Підстави і порядок виникнення права природокористування.</p> <p>7. Підстави та порядок припинення права природокористування</p>		
<p>Лекція 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування</p> <p>1. Поняття та зміст управління в галузі екології.</p> <p>2. Принципи державного управління в галузі природокористування.</p> <p>3. Методи державного управління у галузі природокористування</p> <p>4. Функції державного управління в галузі природокористування.</p> <p>5. Участь України в системі</p>	-	<p>Семінарське заняття 4. Правове забезпечення управління у галузі природокористування</p> <p>1. Система і компетенція органів управління природокористуванням в Україні.</p> <p>2. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі природокористування.</p> <p>3. Органи державного управління природокористуванням спеціальної</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
міжнародного природоохоронного співробітництва.		компетенції. 4. Компетенція органів місцевого самоврядування в галузі природокористування. 5. Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням.		
<p>Лекція 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування</p> <p>1. Поняття та функції відповідальності за порушення природоресурсного законодавства.</p> <p>2. Підстава відповідальності в галузі екології.</p> <p>3. Поняття природоресурсного правопорушення, його ознаки.</p> <p>4. Склад природоресурсного правопорушення.</p> <p>5. Види правопорушень у галузі природокористування, їх класифікація.</p>	-	<p>Семінарське заняття 5. Юридична відповідальність у галузі природокористування</p> <p>1. Поняття відповідальності за порушення природоресурсного законодавства.</p> <p>2. Поняття природоресурсного правопорушення.</p> <p>3. Види юридичної відповідальності за правопорушення у галузі природокористування.</p> <p>4. Кримінальна відповідальність за правопорушення у галузі природокористування.</p> <p>5. Адміністративна відповідальність і види адміністративно-правових стягнень за правопорушення у галузі</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
		природокористування. 6. Цивільно-правова відповідальність за порушення природоресурсного законодавства.		
Модуль II. Правове регулювання використання природних ресурсів				
Лекція 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів 1. Поняття правового режиму використання земель. 2. Земля як об'єкт правового регулювання використання. 3. Земельний фонд України та його склад. 4. Правове регулювання здійснення земельної реформи в Україні. 5. Склад земельних правовідносин. 6. Державне управління в галузі земельних відносин. 7. Поняття та значення землеустрою.	2	Семінарське заняття 6. Правове регулювання використання земельних ресурсів 1. Земельні відносини у контексті сучасної земельної реформи. 2. Поняття правового режиму використання земель. 3. Склад земельного фонду України. 4. Система органів управління в галузі земельних відносин. 5. Поняття та значення землеустрою. 6. Поняття і зміст права власності на землю. 7. Особливості права землевикористання	2	52-57
Лекція 8. Правові засади використання надр 1. Надра як об'єкт правового регулювання використання.	-	Семінарське заняття 7. Правові засади використання надр 1. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні.	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>2. Правові форми розподілу та перерозподілу надр.</p> <p>3. Правові засади ведення кадастру родовищ корисних копалин.</p> <p>4. Законодавство України про надра.</p> <p>5. Особливості управління в галузі використання надр.</p>		<p>2. Визначення надр як природного об'єкта.</p> <p>3. Особливості правовідносин з геологічного вивчення, розвідки та використання надр.</p> <p>4. Правові засади ведення кадастру родовищ корисних копалин.</p> <p>5. Кодекс України про надра.</p> <p>6. Система органів управління використанням надр.</p>		
<p>Лекція 9. Правовий режим використання вод</p> <p>1. Поняття, предмет і система водного права.</p> <p>2. Води як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>3. Водне законодавство України.</p> <p>4. Управління й контроль в галузі використання вод.</p> <p>5. Право власності на води.</p> <p>6. Поняття та види права водокористування.</p>	2	<p>Семінарське заняття 8. Правовий режим використання вод</p> <p>1. Актуальні проблеми використання вод в Україні.</p> <p>2. Води як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>3. Склад водного фонду.</p> <p>4. Водний кодекс України.</p> <p>5. Управління й контроль в галузі використання вод.</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>Лекція 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу</p> <p>1. Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу та права на їх природні ресурси.</p> <p>2. Особливості правового статусу континентального шельфу України.</p> <p>3. Використання рибних та інших природних ресурсів виключної (морської) економічної зони.</p> <p>4. Поняття аквакультури.</p> <p>5. Юридична відповідальність за порушення вимог законодавства про виключну (морську) економічну зону.</p>	-	<p>Семінарське заняття 9. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу</p> <p>1. Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.</p> <p>2. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.</p> <p>3. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.</p> <p>4. Умови та порядок вирішення спорів у галузі використання природних ресурсів виключної</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
		(морської) економічної зони та континентального шельфу України. 5. Міжнародне співробітництво у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу держави.		
Лекція 11. Правове регулювання використання лісів 1. Ліс як об'єкт правового регулювання використання. 2. Лісовий фонд України. Лісові ресурси. 3. Поняття, предмет, принципи і система лісового права. 4. Джерела лісового права. 5. Державне регулювання та управління у сфері лісових відносин.	2	Семінарське заняття 10. Правове регулювання використання лісів 1. Актуальні проблеми використання лісових ресурсів в Україні. 2. Ліс як об'єкт правового регулювання використання. 3. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів. 4. Поняття, предмет, принципи і система лісового права. 5. Лісовий кодекс України.	2	52-56
Лекція 12. Правовий режим використання рослинного світу 1. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання використання.	-	Семінарське заняття 11. Правовий режим використання рослинного світу 1. Актуальні проблеми правового регулювання використання	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>2. Законодавство України про рослинний світ.</p> <p>3. Державне регулювання режиму рослинного світу.</p> <p>4. Право державної, комунальної та приватної власності на об'єкти рослинного світу.</p> <p>5. Правові форми використання рослинних ресурсів.</p> <p>6. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу.</p>		<p>рослинного світу в Україні.</p> <p>2. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання.</p> <p>3. Види природних рослинних ресурсів.</p> <p>4. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення.</p> <p>5. Співвідношення понять «ліс» і «рослинний світ».</p> <p>6. Загальна характеристика Закону України «Про рослинний світ».</p>		
<p>Лекція 13. Правові засади використання тваринного світу</p> <p>1. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>2. Об'єкти тваринного світу.</p> <p>3. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>4. Особливості управління в галузі використання тваринного світу.</p> <p>5. Функції управління, повноваження органів і посадових</p>	2	<p>Семінарське заняття 12. Правові засади використання тваринного світу</p> <p>1. Актуальні проблеми правового регулювання використання тваринного світу в Україні.</p> <p>2. Тваринний світ як об'єкт права власності та права користування.</p> <p>3. Об'єкти тваринного світу.</p> <p>4. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>5. Загальна характеристика Закону</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
осіб системи управління.		України «Про тваринний світ».		
<p>Лекція 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду</p> <p>1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони.</p> <p>2. Законодавство України про природно-заповідний фонд.</p> <p>3. Види територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>	2	<p>Семінарське заняття 13. Правовий режим використання природно-заповідного фонду</p> <p>1. Поняття та класифікація територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>2. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>3. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Правовий режим природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків.</p> <p>5. Особливості правового режиму ландшафтних парків.</p> <p>6. Особливості правового режиму ботанічних садів і парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.</p> <p>7. Правовий режим охоронних зон</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>Лекція 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон</p> <p>1. Правовий режим використання курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>3. Особливості управління в галузі використання рекреаційних зон.</p> <p>4. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, оздоровчих і лікувальних об'єктів, територій і рекреаційних ресурсів.</p>	-	<p>природно-заповідного фонду.</p> <p>Семінарське заняття 14. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон</p> <p>1. Поняття та види природних лікувальних ресурсів та комплексів.</p> <p>2. Правовий режим використання курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>3. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>4. Особливості управління в галузі використання рекреаційних зон.</p> <p>5. Правовий режим використання природних ресурсів курортів.</p> <p>6. Правовий режим використання природних ресурсів округів санітарної охорони курортів.</p> <p>7. Правовий режим використання природних ресурсів у лікувально-оздоровчих місцевостях.</p>	2	52-56

1	2	3	4	5
<p>Лекція 16. Правовий режим використання нематеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій</p> <p>1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>2. Кліматичний ресурс та озоновий шар як об'єкти правової охорони.</p> <p>3. Правові питання використання простору.</p> <p>4. Особливості правового регулювання використання альтернативних джерел енергії.</p> <p>5. Правове регулювання використання радіочастотного ресурсу.</p>	-	<p>Семінарське заняття 15. Правовий режим використання нематеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій</p> <p>1. Специфіка, сучасний стан й актуальні проблеми правового регулювання використання атмосферного повітря.</p> <p>2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря.</p> <p>3. Відповідальність за порушення законодавства про охорону атмосферного повітря.</p> <p>4. Поняття екологічно уражених об'єктів та забруднених територій.</p> <p>5. Правовий режим використання природних ресурсів зон надзвичайних екологічних ситуацій</p>	2	52-56
Всього з навчальної дисципліни	18		30	

Розділ 5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Таблиця 5. 1. Технологічна карта самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Природоресурсне право» для студентів спеціальності 081 «Право»

№ з/п	Назва розділу модуля, теми, з якої виносяться питання на самостійне опрацювання	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно	Література (порядковий номер за переліком)	Засоби контролю знань
1	2	3	4	5
Модуль І. Загальні положення природоресурсного права				
1	Поняття природоресурсного права	1. Кодифікація нормативно-правових актів у галузі природокористування. 2. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні природоресурсних правовідносин та їх класифікація. 3. Міжнародно-правові норми у системі джерел природоресурсного права. 4. Проблеми імплементації міжнародних еколого-правових норм в природоресурсне законодавство України. 5. Актуальні питання розвитку природоресурсного	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		законодавства України.		
2	Джерела природоресурсного права	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток природоресурсового права до 1917 р. 2. Особливості формування природоресурсного права у період 1917 – 1938 р.р. 3. Розвиток природоресурсного права у 1938 – 1990 р.р. 4. Сучасний період розвитку природоресурсного права. 5. Кодифікація нормативно-правових актів з природокористування. 6. Спеціальні закони як джерела природоресурсного права. 7. Місце підзаконних нормативно-правових актів у регулюванні природоресурсних правовідносин. 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
3	Право власності на природні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика основних об'єктів права власності на природні ресурси. 2. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. 3. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси. 4. Права та обов'язки власників природних ресурсів. 5. Гарантії права власності на природні ресурси. 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
4	Право природокористування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості використання природних ресурсів на умовах оренди. 2. Права й обов'язки суб'єктів орендних правовідносин природокористування. 3. Підстави і порядок виникнення права природокористування. 4. Підстави та порядок припинення, зупинення, зміни права природокористування. 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
5	Правове забезпечення управління у галузі природокористування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічний ризик в системі правовідносин екологічної безпеки, його правове забезпечення. 2. Правові заходи щодо забезпечення вимог екологічної безпеки. 3. Правові засади національної екобезпеки. 4. Правове регулювання транснаціональної екологічної безпеки. 	58-97	Тестування, ІКР, ПМР, ПМК
6	Юридична відповідальність у галузі природокористування	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види природоресурсних правопорушень, їх класифікація в залежності від предмету і об'єкту посягання, у відповідності до інститутів і галузей природоресурсного законодавства, за ступенем екологічної небезпеки і заходів державно-правового примусу. 2. Види юридичної відповідальності за природоресурсні правопорушення. 3. Заходи реагування на правопорушення у галузі 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

1	2	3	4	5
		<p>природокористування.</p> <p>4. Цивільно-правова відповідальність за порушення природоресурсного законодавства, умови її настання, методи (способи) обчислення майнової шкоди, порядок відшкодування.</p>		
Модуль II. Правове регулювання використання природних ресурсів				
7	Правове регулювання використання земельних ресурсів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Державне управління в галузі земельних відносин. 2. Державна служба з питань геодезії, картографії та кадастру. 3. Інститути земельного права. 4. Історичний досвід систематизації законодавства про регулювання земельних відносин в Україні. 5. Система землеустрою. 	57-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
8	Правові засади використання надр	<ol style="list-style-type: none"> 1. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання надр. 2. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра. 3. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної і кримінальної відповідальності. 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
9	Правовий режим використання вод	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види і засоби контролю за використанням вод та відтворенням водних ресурсів. 2. Вирішення спорів з питань використання вод. 3. Водоохоронні зони. 	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР,

1	2	3	4	5
		<p>4. Прибережні захисні, берегові смуги, смуги відведення.</p> <p>5. Вимоги щодо охорони вод від забруднення, засмічення і вичерпання.</p>		ПМК
10	Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	<p>1. Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу та права на їх природні ресурси.</p> <p>2. Міжнародне співробітництво у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу держави.</p> <p>3. Правова допомога міжнародної спільноти у сфері захисту природних об'єктів та ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.</p>	58-97	
11	Правове регулювання використання лісів	<p>1. Актуальні проблеми правової охорони лісів в Україні.</p> <p>2. Ліс як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>3. Лісовий фонд України.</p> <p>4. Лісові ресурси.</p>	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
12	Правовий режим використання рослинного світу	<p>1. Актуальні проблеми правового регулювання використання рослинного світу в Україні.</p> <p>2. Співвідношення понять «ліс» і «рослинний</p>	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда,

1	2	3	4	5
		<p>світ».</p> <p>3. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>4. Особливості рослинного світу як природного об'єкта.</p>		ПМР, ПМК
13	Правові засади використання тваринного світу	<p>1. Актуальні проблеми правового регулювання використання тваринного світу в Україні.</p> <p>2. Тваринний світ як об'єкт правового регулювання використання.</p> <p>3. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.</p> <p>4. Закон України «Про тваринний світ».</p> <p>5. Закон України «Про Червону книгу України».</p>	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
14	Правовий режим використання природно-заповідного фонду	<p>1. Природно-заповідний фонд України як об'єкт правової охорони.</p> <p>2. Законодавство України про природно-заповідний фонд.</p> <p>3. Види територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України.</p>	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК
15	Правове регулювання використання курортних,	<p>1. Правовий режим використання курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>2. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад,</p>	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда,

1	2	3	4	5
	лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	порядок утворення. 3. Особливості управління в галузі використання рекреаційних зон		ПМР, ПМК
16	Правовий режим використання нематеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів забруднених територій	1. Кліматичний ресурс та озоновий шар як об'єкти правової охорони. 2. Правові питання використання простору. 3. Особливості правового регулювання використання альтернативних джерел енергії. 4. Правове регулювання використання радіочастотного ресурсу. 5. Поняття екологічно уражених об'єктів та забруднених територій. 6. Правовий режим використання природних ресурсів зон надзвичайних екологічних ситуацій, природних ресурсів зони екологічного лиха, природних ресурсів в умовах надзвичайного стану, природних ресурсів карантинної території.	58-97	Тестування, ІКР, співбесіда, ПМР, ПМК

Розділ 6. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Інтенсифікація навчального процесу при викладанні дисципліни «Природоресурсне право» повинна здійснюватися на основі використання активних методів навчання, що дозволяє вирішити проблему зростаючого інформаційного навантаження на студентів, поліпшити якість засвоєння ними вивченого матеріалу.

Під час викладання дисципліни широко використовуються такі методики активізації навчального процесу:

- проблемні лекції, які переважно спрямовані на висвітлення основних змін у законодавстві, проведення порівняльного аналізу вітчизняної практики забезпечення екологічної безпеки із зарубіжним досвідом у цій царині, виявлення основних причин виникнення негативних тенденцій й кризових явищ в екології України та окреслення шляхів подолання екологічних проблем, а також ознайомлення студентів з науковою дискусією, що відбувається в юридичній літературі навколо визначення тих чи інших категорій, явищ, процесів;
- міні-лекції, які проводяться переважно за допомогою розроблених структурно-логічних схем, які охоплюють основний зміст питання, що розглядається, у структурованому вигляді, що є найзручнішим та найефективнішим способом сприйняття студентами об'ємної інформації у короткі проміжки часу. Для наочного зображення структурно-логічних схем використовується мультимедійний проектор, ілюстративний матеріал (наприклад, нормативно-правові документи, зразки договорів, наказів тощо), дошка;
- застосування новітніх технічних засобів навчання як засобів унаочнення навчального матеріалу (у першу чергу – презентацій PowerPoint);
- презентація групою студентів розробленої ними теми, яка охоплює актуальні проблемні питання, з проведенням подальшої дискусії між іншими «малими групами», викладачем та експертами (яких визначає викладач), з тих питань, що виносяться на обговорення;

- моделювання міні-ситуацій (використання кейс-методу), вирішення практичних правових ситуацій, які можуть виникнути на практиці в житті студентів. Застосування даної методики дає змогу студентам отримати певні навички з прийняття ефективних рішень, адаптувати теоретичні знання до практичних умов;
- ділова гра відповідно до розробленого сценарію.

Розділ 7. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Таблиця 7.1. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Природоресурсне право»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7.2. Розподіл балів, що отримують студенти за результатами вивчення навчальної дисципліни «Природоресурсне право» спеціальності 081 «Право»

Назва змістового модулю, теми	Вид навчальної роботи	Бали
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
МОДУЛЬ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРИРОДОРЕСУРСНОГО ПРАВА		
Тема 1. Поняття природоресурсного права	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Тема 2. Джерела природоресурсного права	1. Виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 3. Право власності на природні ресурси	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 4. Право природокористування та його основні види	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 5. Правове забезпечення управління у галузі природокористування	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 6. Юридична відповідальність у галузі природокористування	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
МОДУЛЬ II. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ		
Тема 7. Правове регулювання використання земельних ресурсів	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 8. Правові засади використання надр	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 9. Правовий режим використання вод	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 11. Правове регулювання використання лісів	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 13. Правові засади використання, тваринного світу	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 14. Правовий режим використання природно-заповідного фонду	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1
Тема 16. Правовий режим використання нематеріалізованих природних ресурсів, їх компонентів та природних ресурсів	1. Підготовка питань семінарського заняття	1
	2. Вирішення навчальних завдань	1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
забруднених територій		
Модульна контрольна робота I		4
Модульна контрольна робота II		4
Присутність на всіх заняттях (за наявності конспекту)		20
Екзамен		40
Разом за семестр		100

Таблиця 7.3. Система нарахування балів за видами навчальної роботи при вивченні дисципліни «Природоресурсне право»

Форма навчальної роботи	Вид навчальної роботи	Бали
--------------------------------	------------------------------	-------------

1	2	3
1. Аудиторна		
1.1. Лекція	1. Відвідування усіх занять (або їх відпрацювання)	20
1.2. Семінарське заняття	1. Відвідування усіх занять (або їх відпрацювання)	
	2. Захист виконаного завдання, передбаченого планом самостійної роботи	0-1
	3. Обговорення теоретичного питання на семінарському занятті	0-1
2. Самостійна та індивідуально-консультативна робота	Виконання та захист індивідуальних навчально-дослідних завдань:	0-5
	- підготовка розширеного термінологічного словника до теми;	0-5
	- вирішення (аналіз) конкретної юридичної ситуації з підготовкою аналітичної записки;	0-5
	- вирішення і письмове оформлення задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру;	0-5
	- відпрацювання тренінгових програм (завдань) з навчальних дисциплін;	0-5
	- написання реферату, підготовка критичного есе на статті зарубіжних і вітчизняних авторів за визначеною	0-5

1	2	3
	тематикою; - пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою.	0-5
3. Поточний модульний контроль	Поточна модульна робота	0-4
4. Підсумковий контроль	Екзамен	40
Разом		100

Таблиця 7.4. Система нарахування додаткових балів за видами робіт

<i>Форма роботи</i>	<i>Вид роботи</i>	<i>Бали</i>
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1-15
	4. Написання реферату з визначеної теми	0-4
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	2. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	3. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	4. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Підготовка публікації в наукових виданнях	20
	6. Написання і захист наукової роботи з визначеної проблеми	10-20
Разом		до 30

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ З ПІДГОТОВКИ ДО ПОТОЧНОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модуль I

Загальні положення природоресурсного права

1. Поняття природоресурсного права.
2. Співвідношення природоресурсного права з екологічним та іншими галузями права.
3. Становлення та розвиток природоресурсного права України.
4. Предмет природоресурсного права.
5. Природоресурсні правовідносини як вид юридичних правовідносин.
6. Класифікація природоресурсних правовідносин.
7. Особливості методу правового регулювання природоресурсних відносин.
8. Система природоресурсного права.
9. Принципи природоресурсного права.
10. Поняття, види та особливості джерел природоресурсного права.
11. Закони як джерела природоресурсного права.
12. Конституційні засади природоресурсного права.
13. Право на екологічну інформацію.
14. Поняття, зміст і особливості права власності на природні ресурси.
15. Форми власності на природні ресурси.
16. Право державної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
17. Право комунальної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
18. Право приватної власності юридичної особи на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
19. Право приватної власності громадян на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
20. Види гарантій та форми захисту права власності на природні ресурси.
21. Права та обов'язки власників природних ресурсів.
22. Конституційні засади права власності на природні ресурси.

23. Поняття та зміст управління природокористуванням.
24. Система і компетенція органів виконавчої влади з питань природокористування.
25. Органи загального державного управління в галузі природокористування.
26. Органи державного управління природокористуванням спеціальної компетенції.
27. Стандартизація в екологічній сфері.
28. Участь України в системі міжнародного та регіонального природоохоронного співробітництва.
29. Поняття та загальна характеристика права природокористування.
30. Права та обов'язки природокористувачів.
31. Об'єкти права природокористування.
32. Поняття та види суб'єктів права природокористування.
33. Підстави припинення права природокористування.
34. Порядок припинення права природокористування.
35. Використання природних ресурсів на умовах оренди.
36. Поняття та особливості юридичної відповідальності в сфері природокористування.
37. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності в сфері природокористування.
38. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу.
39. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів тваринного світу.
40. Відповідальність за порушення водного законодавства.
41. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.
42. Загальна характеристика екологічних обов'язків громадян.
43. Розвиток природноресурсового права до 1917 р.
44. Особливості формування природоресурсного права у період 1917 – 1938 р.р.
45. Розвиток природоресурсного права у 1938 – 1990 р.р.
46. Сучасний період розвитку природоресурсного права.

Модуль II

Правове регулювання використання природних ресурсів

47. Загальна характеристика землевикористання.
48. Земельний фонд України та його склад.
49. Система земельних правовідносин в Україні.
50. Державне управління в галузі земельних відносин.
51. Поняття, принципи та система землеустрою.
52. Право землекористування.
53. Обмеження прав на землю.
54. Співвідношення землевикористання з використанням інших природних ресурсів.
55. Правова охорона земель.
56. Надра як об'єкт правового регулювання використання.
57. Законодавство України про надра.
58. Поняття права надрокористування.
59. Об'єкти права надрокористування.
60. Суб'єкти права надрокористування.
61. Характеристика видів права користування надрами.
62. Правове регулювання добування корисних копалин.
63. Правові заходи, що забезпечують охорону надр.
64. Права та обов'язки надрокористувачів.
65. Особливості управління в галузі використання надр.
66. Право власності на надра.
67. Поняття, предмет, система водного законодавства.
68. Води як об'єкт правового регулювання використання.
69. Право власності на води.
70. Характеристика права водокористування.
71. Підстави виникнення права водокористування.
72. Порядок виникнення права водокористування.
73. Сутність та особливості використання водних об'єктів на умовах оренди.
74. Класифікація та характеристика видів права водокористування.
75. Підстави і порядок припинення права водокористування.
76. Правові заходи охорони вод.

77. Класифікація та особливості прав та обов'язків водокористувачів.
78. Рослинний світ як об'єкт використання.
79. Правова охорона рослинного світу.
80. Законодавство України про рослинний світ.
81. Право власності на об'єкти рослинного світу.
82. Правові форми використання рослинних ресурсів.
83. Ліс як об'єкт правового регулювання використання.
84. Поняття, предмет, принципи і система лісового права.
85. Джерела лісового права.
86. Державне регулювання управління у сфері лісових відносин.
87. Правове регулювання лісовпорядкування.
88. Види використання лісових ресурсів.
89. Особливості відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ.
90. Правові заходи щодо відтворення, охорони та захисту лісів.
91. Тваринний світ як об'єкт використання.
92. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.
93. Особливості управління в галузі використання тваринного світу.
94. Види і підстави використання тваринного світу.
95. Правове регулювання полювання і мисливського господарства.
96. Правове регулювання рибальства та рибного господарства.
97. Поняття аквакультури.
98. Правове регулювання видів спеціального використання тваринного світу.
99. Правовий режим об'єктів, занесених до Червоної книги України.
100. Поняття та особливості правової охорони тваринного світу.
101. Природно-заповідний фонд як об'єкт використання.
102. Законодавство України про природно-заповідний фонд.
103. Загальна характеристика права користування природно-заповідним фондом України.
104. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних територій та зон.

105. Поняття рекреаційних зон, види, склад, порядок утворення та правовий режим їх використання.
106. Особливості державного управління та контролю в галузі використання курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.
107. Правовий режим надзвичайних екологічних ситуацій.
108. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання використання.
109. Управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря.
110. Правове регулювання використання атмосферного повітря.
111. Кліматичний ресурс та озоновий шар як об'єкти правової охорони.
112. Правові питання використання простору.
113. Особливості правового регулювання використання альтернативних джерел енергії.
114. Правове регулювання використання радіочастотного ресурсу.
115. Поняття екологічно уражених об'єктів та забруднених територій.
116. Правовий режим використання природних ресурсів зон надзвичайних екологічних ситуацій.
117. Правова регламентація використання природних ресурсів зони екологічного лиха.
118. Правовий режим використання природних ресурсів в умовах надзвичайного стану.
119. Особливості правового регулювання використання природних ресурсів карантинної території.
120. Актуальні питання розвитку природоресурсного законодавства України.

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ)

1. Поняття природоресурсного права.
2. Співвідношення природоресурсного права з екологічним та іншими галузями права.
3. Становлення та розвиток природоресурсного права України.
4. Предмет природоресурсного права.
5. Природоресурсні правовідносини як вид юридичних правовідносин.
6. Класифікація природоресурсних правовідносин.
7. Особливості методу правового регулювання природоресурсних відносин.
8. Система природоресурсного права.
9. Принципи природоресурсного права.
10. Поняття, види та особливості джерел природоресурсного права.
11. Закони як джерела природоресурсного права.
12. Конституційні засади природоресурсного права.
13. Право на екологічну інформацію.
14. Поняття, зміст і особливості права власності на природні ресурси.
15. Форми власності на природні ресурси.
16. Право державної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
17. Право комунальної власності на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
18. Право приватної власності юридичної особи на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
19. Право приватної власності громадян на природні ресурси: об'єкти та суб'єкти.
20. Види гарантій та форми захисту права власності на природні ресурси.
21. Права та обов'язки власників природних ресурсів.
22. Конституційні засади права власності на природні ресурси.
23. Поняття та зміст управління природокористуванням.

24. Система і компетенція органів виконавчої влади з питань природокористування.
25. Органи загального державного управління в галузі природокористування.
26. Органи державного управління природокористуванням спеціальної компетенції.
27. Стандартизація в екологічній сфері.
28. Участь України в системі міжнародного та регіонального природоохоронного співробітництва.
29. Поняття та загальна характеристика права природокористування.
30. Права та обов'язки природокористувачів.
31. Об'єкти права природокористування.
32. Поняття та види суб'єктів права природокористування.
33. Підстави припинення права природокористування.
34. Порядок припинення права природокористування.
35. Використання природних ресурсів на умовах оренди.
36. Поняття та особливості юридичної відповідальності в сфері природокористування.
37. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності в сфері природокористування.
38. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу.
39. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів тваринного світу.
40. Відповідальність за порушення водного законодавства.
41. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.
42. Загальна характеристика екологічних обов'язків громадян.
43. Розвиток природоресурсового права до 1917 р.
44. Особливості формування природоресурсного права у період 1917 – 1938 р.р.
45. Розвиток природоресурсного права у 1938 – 1990 р.р.
46. Сучасний період розвитку природоресурсного права.
47. Актуальні питання розвитку природоресурсного законодавства України.

48. Загальна характеристика землевикористання.
49. Земельний фонд України та його склад.
50. Система земельних правовідносин в Україні.
51. Державне управління в галузі земельних відносин.
52. Поняття, принципи та система землеустрою.
53. Право землекористування.
54. Обмеження прав на землю.
55. Співвідношення землевикористання з використанням інших природних ресурсів.
56. Правова охорона земель.
57. Надра як об'єкт правового регулювання використання.
58. Законодавство України про надра.
59. Поняття права надрокористування.
60. Об'єкти права надрокористування.
61. Суб'єкти права надрокористування.
62. Характеристика видів права користування надрами.
63. Правове регулювання добування корисних копалин.
64. Правові заходи, що забезпечують охорону надр.
65. Права та обов'язки надрокористувачів.
66. Особливості управління в галузі використання надр.
67. Право власності на надра.
68. Поняття, предмет, система водного законодавства.
69. Води як об'єкт правового регулювання використання.
70. Право власності на води.
71. Характеристика права водокористування.
72. Підстави виникнення права водокористування.
73. Порядок виникнення права водокористування.
74. Сутність та особливості використання водних об'єктів на умовах оренди.
75. Класифікація та характеристика видів права водокористування.
76. Підстави і порядок припинення права водокористування.
77. Правові заходи охорони вод.
78. Класифікація та особливості прав та обов'язків водокористувачів.
79. Рослинний світ як об'єкт використання.
80. Правова охорона рослинного світу.

81. Законодавство України про рослинний світ.
82. Право власності на об'єкти рослинного світу.
83. Правові форми використання рослинних ресурсів.
84. Ліс як об'єкт правового регулювання використання.
85. Поняття, предмет, принципи і система лісового права.
86. Джерела лісового права.
87. Державне регулювання управління у сфері лісових відносин.
88. Правове регулювання лісовпорядкування.
89. Види використання лісових ресурсів.
90. Особливості відповідальності за порушення законодавства про рослинний світ.
91. Правові заходи щодо відтворення, охорони та захисту лісів.
92. Тваринний світ як об'єкт використання.
93. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ.
94. Особливості управління в галузі використання тваринного світу.
95. Види і підстави використання тваринного світу.
96. Правове регулювання полювання і мисливського господарства.
97. Правове регулювання рибальства та рибного господарства.
98. Поняття аквакультури.
99. Правове регулювання видів спеціального використання тваринного світу.
100. Правовий режим об'єктів, занесених до Червоної книги України.
101. Поняття та особливості правової охорони тваринного світу.
102. Природно-заповідний фонд як об'єкт використання.
103. Законодавство України про природно-заповідний фонд.
104. Загальна характеристика права користування природно-заповідним фондом України.
105. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих та рекреаційних територій та зон.
106. Поняття рекреаційних зон, види, склад, порядок утворення та правовий режим їх використання.
107. Особливості державного управління та контролю в галузі використання курортних, оздоровчих та лікувальних об'єктів, територій та рекреаційних ресурсів.

108. Правовий режим надзвичайних екологічних ситуацій.
109. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання використання.
110. Управління і контроль у галузі охорони атмосферного повітря.
111. Правове регулювання використання атмосферного повітря.
112. Кліматичний ресурс та озоновий шар як об'єкти правової охорони.
113. Правові питання використання простору.
114. Особливості правового регулювання використання альтернативних джерел енергії.
115. Правове регулювання використання радіочастотного ресурсу.
116. Поняття екологічно уражених об'єктів та забруднених територій.
117. Правовий режим використання природних ресурсів зон надзвичайних екологічних ситуацій.
118. Правова регламентація використання природних ресурсів зони екологічного лиха.
119. Правовий режим використання природних ресурсів в умовах надзвичайного стану.
120. Особливості правового регулювання використання природних ресурсів карантинної території.

Розділ 9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Природоресурсне право»

1. Програма навчальної дисципліни
2. Робоча навчальна програма
3. Навчально-методичний посібник.
4. Плани семінарських занять
5. Завдання для самостійної роботи студентів
6. Завдання для поточних контрольних робіт
7. Питання для підготовки до екзамену
8. Пакет комплексних контрольних завдань (робіт)

Розділ 10. СПИСОК ДЖЕРЕЛ, ОСНОВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
2. Декларація про державний суверенітет України : Прийнята Верховною Радою Української РСР від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/55-12>. – Назва з екрана.
3. Загальна Декларація прав людини : Прийнята і проголошена в резолюції 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015. – Назва з екрана.
4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>. – Назва з екрана.
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Назва з екрана.

6. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. – Назва з екрана.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. №8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. – Назва з екрана.
8. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 р. № 132/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
9. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/2341-14>. – Назва з екрана.
10. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>. – Назва з екрана.
11. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>. – Назва з екрана.
12. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана.
13. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>. – Назва з екрана.
14. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. – Назва з екрана.
15. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/180-14>. – Назва з екрана.
16. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>. – Назва з екрана.
17. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 25. – С.722.

18. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000р. №1478-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>. – Назва з екрана.
19. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. №280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. – Назва з екрана.
21. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/annot/161-14>. – Назва з екрана.
22. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 червня 2003 р. № 964-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>. – Назва з екрана.
23. Про іпотеку : Закон України від 05 червня 2003 р. № 898-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/898-15>. – Назва з екрана.
24. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. №2707-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12?test=MK9Mf5zFR44MnXJkZi8VUtiqHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
25. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21 грудня 2010 р. № 2818-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>. – Назва з екрана.
26. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. – Назва з екрана.
27. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. № 1264-XII [Електронний ресурс].

– Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. – Назва з екрана.

28. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>. – Назва з екрана.

29. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05 червня 2003 р. № 899-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/899-15>. – Назва з екрана.

30. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. №2456-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>. – Назва з екрана.

31. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591-14>. – Назва з екрана.

32. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>. – Назва з екрана.

33. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3055-14?test=ryJMfrD7QoQDnXJ6Zi8VUtqiH14WIs80msh8Ieб>. – Назва з екрана.

34. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>. – Назва з екрана.

35. Положення про Державне агентство екологічних інвестицій України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 455/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/455/2011>. – Назва з екрана.

36. Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 464/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/464/2011>. – Назва з екрана.

37. Положення про Державну екологічну інспекцію України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 454/2011 [Електронний

- ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/454/2011>. – Назва з екрана.
38. Про Державну службу з питань геодезії, картографії та кадастру :
постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> – Назва з
екрана.
39. Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів
виконавчої влади : Указ Президента України від 24 грудня 2012 р.
№ 726/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/726/2012>. – Назва з екрана.
40. Про затвердження Положення про громадських
інспекторів з охорони довкілля: наказ Міністерства екології та
природних ресурсів від 27 лютого 2002 р. N 88 [Електронний
ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0276-02>. - Назва з екрана.
41. Про затвердження Положення про Державне агентство водних
ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 20
серпня 2014 р. № 393 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF> – Назва з
екрана.
42. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових
ресурсів України: постанова Кабінету Міністрів України від 8
жовтня 2014 р. № 521 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF> – Назва з
екрана.
43. Про затвердження Положення про Зелену книгу України :
постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286
[Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>. – Назва з
екрана.
44. Про затвердження Положення про Міністерство екології та
природних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України
від 21 січня 2015 р. № 32 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-%D0%BF> – Назва з
екрана.

45. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України : указ Президента України від 16 квітня 2011 р. № 484/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/484/2011>. – Назва з екрана.
46. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
47. Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 363 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.
48. Про затвердження Положення про Державну санітарно-епідеміологічну службу України : указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 400/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/400/2011>. – Назва з екрана.
49. Про Концепцію національної екологічної політики України на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2007 р. N 880-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/880-2007-%D1%80>. – Назва з екрана.
50. Про Концепцію сталого розвитку населених пунктів : Постанова Верховної Ради України від 24 грудня 1999 р. № 1359-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1359-14>. – Назва з екрана.
51. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.

Література

Основна:

52. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки : навчальний та науково-практичний посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 332 с.
53. Бавбекова Е. А. Природно-ресурсове право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Е. А. Бавбекова, Л. О. Бондар, Н. С. Гавриш, О. В. Глотова, В.К.Гуревський; ред.: І. І. Каракаш; Одес. нац. юрид. акад. – К.: Істина, 2005. - 376 с.
54. Екологічне право : [підручник для студ. юрид. вищ. навч. заклад] / за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 432 с.
55. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. – Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 292 с.
56. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 432 с.
57. Мірошніченко А. М. Земельне право України : підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2013. – 512 с.

Додаткова:

58. Барабаш Н. П. Земельне право України : навчальний посібник / Н. П. Барабаш, М. Я. Ващишин, В. І. Федорович. – Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2013. – 174 с.
59. Бондар Л.О. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л. О. Бондар, В. В. Курзова. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Х. : Вид-во "Бурун книга", 2008. – 368 с.
60. Григор'єва Т. В. Правові засади використання, охорони та відтворення водних живих ресурсів : Монографія / Т. В. Григор'єва. – Х. : Право, 2011. – 176 с.
61. Дмитренко І. А. Екологічне право України : підручник / І. А. Дмитренко; Мін-во внутрішніх справ України. – К. : Юрінком, 2001. – 352 с.
62. Екологічне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. І.І.Каракаша. – Одеса : Фенікс, 2012. – 788 с.
63. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / Г. І. Балюк, М. В. Краснова, Ю. С. Шемшученко та ін. : за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : ТОВ "Вид-во "Юридична думка", 2008. – 856 с.

64. Екологічне право: Особлива частина: підручник для студентів юридичних вузів і факультетів: Повний академічний курс / В. І. Андрейцев, Г. І. Балюк, М. В. Краснова та ін.; за ред. акад. АПРН В. І. Андрейцева. – К. : Істина, 2001. – 544 с.
65. Земельне право України : загальна частина : навч. посіб. / А. І. Ріпенко, О. М. Пащенко. – Одеса : Видавництво ТОВ «Удача», 2013. – 80 с.
66. Земельне право України : навч. посіб. / Н. П. Барабаш, М. Я. Ващишин, В. І. Федорович. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2013. – 174 с.
67. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 600 с.
68. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / А. М. Мірошниченко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 512 с.
69. Ільків Н.В. Екологічне право України : навчальний посібник / Н. В. Ільків, Я. З. Гаєцька-Колотило. – К. : Істина, 2008. – 296 с.
70. Ільків Н.В., Гаєцька-Колотило Я. З. Екологічне право України: Навчальний посібник. – К.: Істина, 2008. – 296 с.
71. Камінська Н. В. Екологічне право : Навчальний посібник / Н. В. Камінська, А.І. Камінський, І.С. Куненко. – К. : Дакор ; Бурун і К, 2013. – 248 с.
72. Каракаш І.І. Щодо диференційованої та інтегрованої концепції природноресурсового й екологічного права // Проблеми інтеграції та диференціації в екологічному праві: матеріали всеукр. Наук.-практ. круглого столу 25 вересня 2014 р. – Дніпропетровськ: НГУ. – 2014. – С. 87 – 95.
73. Кобецька Н. Р. Екологічне право України : навч. посібник / Н. Р. Кобецька. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 352 с.
74. Комарницький В. М. Екологічне право : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін; Луганська академія внутрішніх справ імені 10-річчя незалежності України. Кримський юридичний інститут Національного університету внутрішніх справ України. – 3-є вид. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.
75. Корнеєв Ю. В. Земельне право / Ю. В. Корнеєв [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/15840720/pravo/zemelne_pravo_-_kornueyev_yuv
76. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього

- природного середовища в Україні) / В. В. Костицький. – К. : Український інформаційно-правовий центр, 2001. – 390 с.
77. Костицький В. В. Лісове право України : навч. посіб. / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : ЗАТ "НГЧЛАВА", 1999. – 164 с.
78. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : Навч. посіб. / М. В. Краснова. – К. : Алерта, 2012. – 216 с.
79. Макарова Н. С. Економіка природокористування : навч. посібник / Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук. – К. : ЦУЛ, 2007. – 322 с.
80. Малишко М. І. Екологічне право України : Навчальний посібник / М. І. Малишко; за ред. В. З. Янчука. – К. : Видавничий дім „Юридична книга”, 2001. – 392 с.
81. Михайліченко С. І. Правові засади здійснення екологічного контролю / С. І. Михайліченко, М. С. Михайліченко. – Полтава: Фірма „Техсервіс”, 2005. – 92 с.
82. Міжнародне право навколишнього середовища // Міжнародне право : Основні галузі : Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2004. – С. 502-538.
83. Мікієвич М. М. Європейське право навколишнього середовища : навчальний посібник / М. М. Мікієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова. – Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Благодійний фонд "ЕКОПРАВО-ЛЬВІВ", 2004. – 256 с.
84. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія / А. М. Мірошніченко. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 268 с.
85. Науково-практичний коментар Водного кодексу України / за заг. ред. Н. Р. Кобецької. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 360 с.
86. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону атмосферного повітря" / [Г. І. Балюк та ін.]; за ред. Г. І. Балюк ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 328 с.
87. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятого 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.2006 / за заг. ред. О. М. Шуміла. – Х. : Фактор, 2006. – 592 с.
88. Науково-практичний коментар Лісового кодексу України / авт. кол.: Г. І. Балюк, А. П. Гетьман, Т. Г. Ковальчук та ін. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 367 с.

89. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія / О. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Хмельницький, 2011. – 140 с.
90. Право власності на землю. Захист права власності / Л. М. Горбунова, С. В. Богачов, І. Ф. Іванчук, Н. А. Кубар. – К. : ТОВ «Поліграф-Експрес», 2006. – 60 с.
91. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : Монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.
92. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : навч. посіб. / [авт. кол.: А. П. Гетьман та ін.]; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : Право, 2012. – 294 с.
93. Природоресурсовое право и правовая охрана окружающей среды: учебник / под. ред. В. В. Петрова. – М.: Юрид. лит., 1988. – 511 с.
94. Рябець К. А. Екологічне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / К. А. Рябець. – К. : ЦУЛ, 2009. – 438 с.
95. Хвесик М. А. Економіка природокористування. Підручник / М. А. Хвесик. – К. : Кондор, 2010. – 466 с.
96. Хвесик М. А. Економіко-правове регулювання природокористування : Монографія / М. А. Хвесик, Л. М. Горбач, Ю. П. Кулаковський. – К. : Кондор, 2009. – 524 с.
97. Шульга М. В. Земельне право як основа природоресурсового права // Проблеми інтеграції та диференціації в екологічному праві: матеріали всеукр. Наук.-практ. круглого столу 25 вересня 2014 р. – Дніпропетровськ: НГУ. – 2014. – С. 66 – 68.

Розділ 11. ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДТРИМКИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Природоресурсне право»

1. Природоресурсне право: Завдання для аудиторного тестування студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 081 «Право» / Л. І. Купчення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.176/>